

28.09.2018

Pormestari

131 §**Lausunto valtiovarainministeriölle lakiesitysluonnoksesta julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräistä siihen liittyvistä laeista**

HEL 2018-008837 T 03 00 00

Päätös

Pormestari antoi seuraavan lausunnon liittyen Valtiovarainministeriön luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Helsingin kaupunki pitää lakiesityksen tavoitteita kannatettavina. Hajallaan olevan sääntelyn yhdenmukaistaminen, eheän lainsäädäntökokonaisuuden muodostaminen tiedonhallinnan osalta sekä tiedonhallinnan käsitteen terävöittäminen ja selkeyttäminen ovat hyviä tavoitteita, jotka edistävät tietojärjestelmien yhteentoimivuutta ja digitalisaatiokehitystä julkisen hallinnon toiminnassa. Myös tavoite yhtenäistää tietoturvan laatua läpi koko julkishallinnon on kannatettava. Toteutuessaan uusi laki merkitsisi monilta osin merkittäviä parannuksia nykytilanteeseen.

Esitykseen liittyy kuitenkin seikkoja, joihin on syytä kiinnittää huomiota. Esitys ei takaa riittävästi tietoaineiston säilyvyyttä eikä niiden todistusvoimaista, luotettavaa käyttöä ja helppoa löydettävyyttä arkistointivaiheessa. Nämä kaikki ovat edellytyksiä tietoaineistojen käytettävyydelle tulevaisuudessa. Lisäksi operatiivisessa käytössä olevan aineiston käyttö voi vaikeutua merkittävästi digitoitavan tietoaineiston metatietojen määrittelyjen puuttumisen vuoksi. Näin ollen esityksessä tulisi kiinnittää selvästi esitettyä enemmän huomiota mm. tietoaineistojen metatietovaatimukseen, metatietojen liittämiseen tietoihin jo tiedon elinkaaren alkuvaiheessa sekä mittavan ei-digitaalisen tietoaineiston säilyttämisen sääntelyyn.

Tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuuden kehittäminen vaatii yhtenäisen käsitteistön ja kuvaamistavan, joka läpäisee koko julkishallinnon. Esityksessä mainitut suunnittelu- ja kuvaamisveloitteet ovat osin liian epämääräisiä ja epäselviä, joten niitä tulee tarkentaa halluttujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Samasta syystä myös esityksessä käytettyä käsitteistöä on syytä tarkentaa ja avata esitettyä tarkemmin.

Tiedonhallintalautakunnan perustaminen on kannatettavaa. On hyvä, että saadaan viranomaisen, joka osaltaan tekee tiedonhallinnan ohjaukseen liittyviä linjauksia ja valvoo tiedonhallinnan menettelyitä koko tiedonhallinnan toiminta-alueen osalta. Lautakunnalle ehdotettujen tehtävien määrä on kuitenkin mittava, joten sen toimintaedellytykset tulee

28.09.2018

Pormestari

turvata riittävin resurssein. Lisäksi on varmistettava, että lautakunnan jäsenistön osaaminen kattaa kaikki tiedonhallinnan osaamisalueet.

Esityksen arviot uuden lainsäädännön taloudellisista vaikutuksista ovat kuntien osalta selvästi alimitoitettut ja puutteelliset. Käytössä oleviin tietojärjestelmiin vaadittavat muutokset aiheuttaisivat erittäin merkittäviä lisäkustannuksia, samoin muun toiminnan sopeuttaminen sekä osamispohjan nostaminen esityksen vaatimalle tasolle.

Esityksessä esitetyt siirtymäajat ovat käytännössä epärealistisen lyhyet. Esimerkiksi tietojärjestelmämuutoksille on varattava selvästi pidemmät siirtymäajat, jotta tarvittavien muutosten huolellinen valmistelu ja toteuttaminen olisi käytännössä mahdollista. Varsinaisten kehittämistoimien lisäksi aikaa tarvitaan mm. muutostöiden määrittelyyn ja tarvittavien hankintojen kilpailuttamiseen. Lisäksi siirtymäkauden säädöksissä tulisi huomioida olemassa olevien järjestelmien elinkaari siten, ettei elinkaarensa loppuvaiheessa oleviin järjestelmiin tarvitsisi tehdä kalliita muutoksia liian kieräksi asetettujen siirtymäaikaisten takia.

Näiden huomioiden lisäksi virkavalmistelussa on valmisteltu lakiesitykseen liittyviä yksityiskohtaisempia teknisiä havaintoja, jotka on koottu lausuntopyynnössä annettujen väliotsikoiden mukaisesti liitteenä olevaan muistioon (liite 1) ja ne viedään lausuntopyynnön mukaisesti Lausuntopalvelu.fi palveluun.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ari Jaakola, tilasto- ja tietopalvelupäällikkö, puhelin: 310 43608
ari.jaakola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Muistio: VMn luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- 2 Lausuntopyyntö 20.8.2018, valtiovarainministeriö
- 3 Lausuntopyynnön liite, luonnos laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

28.09.2018

Pormestari

Valtiovarainministeriö pyytää Helsingin kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (Liitteet 2 ja 3). Lausunto annetaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuu lausuntopyyntöön 1.10.2018 mennessä. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi valtiovarainministeriö on pyytänyt, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Valtiovarainministeriön laatiman esityksen mukaan lausuntopyynnön kohteena olevan hallituksen esityksen tarkoituksena olisi ehdottaa uutta lakia julkisen hallinnon tiedonhallinnasta. Laki olisi tiedonhallintaa koskeva yleislaki, jolla edistettäisiin viranomaisten tiedonhallinnan laatua, tietoturvaluuua sekä tietoaineistojen vastuullista hyödyntämistä. Lailla edistettäisiin myös julkisuusperiaatteen toteuttamista viranomaisten tietoaineistojen hallinnassa sekä kansalliseen kulttuuriperintöön liittyvien viranomaisten tietoaineistojen ja arkistojen muodostamisessa.

Ehdotettavaksi tarkoitettun tiedonhallintalain sääntely korvaisi ja uudistaisi voimassa olevan arkistolain ja julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta annetun lain säännökset. Lisäksi laki korvaisi viranomaisten toiminnasta annetun lain hyvää tiedonhallintatapaa koskevat säännökset. Kumottavaksi

tulisi arkistolaki, laki julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta sekä kumottavaksi tai muutettavaksi eräitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain, sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnasta annetun lain sekä eräiden muiden lakien säännöksiä.

Tiedonhallintalaissa säädettäisiin:

- Julkisen hallinnon yleisistä velvoitteista tiedonhallinnassa. Lakia sovellettaisiin myös yksityisiin henkilöihin ja yhteisöihin siltä osin kuin niihin sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain säännöksiä
- Julkisen hallinnon tiedonhallinnan yleisestä ohjauksesta. Ohjaukseen ehdotettaisiin perustettavaksi uusi toimielin, tiedonhallintalautakunta
- Tietoaineistojen muodostamisesta ja sähköisestä luovuttamisesta. Sääntelyä uudistettaisiin siten, että se ottaa huomioon nykyistä paremmin tietoteknisen kehityksen vuoksi tapahtuneita ja tulevaisuudessa tapahtuvia muutoksia tiedonhallinnassa
- Julkisen hallinnon tietoturvaluuuden perusteista
- Teknisten rajapintojen hyödyntämisestä
- Asianhallinnasta, tietoaineistojen säilyttämisestä ja arkistoinnista

Hallituksen toimintasuunnitelman Digitalisoidaan julkiset palvelut -kärkihankkeen päätoimenpiteisiin kuuluu uuden tiedonhallintalain valmistelu. Ehdotettun uuden lain ja uudistettavan sääntelyn taustalla on jatkuvasti

28.09.2018

Pormestari

laajentunut tiedon hyödyntäminen viranomaisten päätöksenteossa ja palveluissa. Entistä verkottuneemmat toimintatavat ja tiedon hyödyntämisen laajuus eri toimijoiden välisessä yhteistyössä asettaa sääntelylle uusia vaatimuksia koskien yhtenäisempää ja yhteentoimivampaa tiedonhallintaa eri toimijoiden välillä. Yhtenäisellä ja mahdollisimman kattavalla yleissääntelyllä voidaan osaltaan varmistaa, että eri toimijoiden tiedonhallinta on laadukasta, tehokasta ja sellaista, että tietoja voidaan vaihtaa tehokkaasti eri toimijoiden välillä. Laajasti sovellettavalla sääntelyllä voidaan varmistaa riittävän laadukas tiedonhallinta, kuten myös tietoturvallisuuden taso, kaikissa sääntelyn soveltamisalaan kuuluvissa toimijoissa. Tällöin voidaan karsia tarpeetonta byrokratiaa, muun muassa lupa- ja selvitysmenettelyjä toimijoiden välillä.

Helsingin kaupungin lausunto on laadittu kaupunginkansliassa hallintomenettely-, kaupunkitutkimus ja -tilastot -, oikeuspalvelut-, tiedonhallinta-, tietohallinto- sekä turvallisuus- ja valmiusyksiköiden asiantuntijoiden yhteistyönä. Lisäksi virkamiesvalmistelussa on valmisteltu lakiesitykseen liittyviä yksityiskohtaisempia teknisiä havaintoja, jotka on koottu lausuntopyynnössä annettujen väliotsikoiden mukaisesti liitteenä olevaan muistioon (liite 1) ja ne viedään lausuntopyynnön mukaisesti lausuntopalvelu.fi palveluun.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna**Liitteet**

- 1 Muistio: VMn luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- 2 Lausuntopyyntö 20.8.2018, valtiovarainministeriö
- 3 Lausuntopyynnön liite, luonnos laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

28.09.2018

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1 MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 131 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

28.09.2018

Pormestari

Jan Vapaavuori
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 28.09.2018.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566